

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (nyugalmas; Budán alapítvány katonatisztek leányira; Kisfaludy-társaság; kisdedovó intézetek ügyében; zsványfogás a hasznosi hutában; különféle: kassai szegény- 's dologház; pozsonyi, debreczeni 's a' t. hírek; 's a' t.) Amerika (San Juan de Uiloa elfoglaltatásáról pót ékadatok; a' harrisburgi zendület megszüntetve; 's a' t.) Spanyolország (Munagorri sergei fölözlatva; Narvaez elhagyja Spanyolországot; Palillos visszatorlása; 's a' t.) Anglia (egy népbárát írta a' királynéhoz; manchesteri radical gyűlés; parlament-fölözlatási hír; elegy; 's a' t.) Franciaország (Törvényjavaslat az írói tulajdonról; ítéletek a' kamrai válaszfőiratról; Rochelleben 3 napi zavar a' gabna kivétel miatt; Setif elfoglaltatása; az Afrikába érkezett spanyolok sorsa; 's a' t.) Olaszország, Belgium.

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. fölsége Vítkovszky János lippai sőhivatali ellenőrt nyugalmaszani méltóztatott.

(Budán alapítvány katonatisztek leányira.) Néhaj Schauer Ferencz mogyoródi apát, végintézetében alapítványt tón katonatisztek leányi számára. Most, miután ez alapítvány legfelsőbb jóváhagyást is nyere, alapszabályzata ebben áll: A' Schauer Ferencz-féle alapítvány díjai két rendűek lesznek, nagyobbak t. i. és kisebbek, amazok 42, imezek 28 pengő ftjával járván ki évenként. E' díjak csupán olytán tisztek leányinak juthatnak, kiknek atyjok valamelyik es. kir. ezrednél szolgált, 's kiknek már vagy mind két szülejök meghalozott vagy egyedül atyjok, de anyjok szükkölködő állapotban van; továbbá ha ily állapotban ez árva leányok a' statustól semmi nyugpézt nem huznak, apjok hagyományá tartatásukra nem elégséges, katolika vallásnak, hajadonok és jó erkölcsűek. Azon körülmény, hogy talán ily árva már huztak volna is a' statustól tartás-pézt fölneveltetési korukig, vagy hogy valamely tisztes házban szolgálnak vagy egyéb becsületes módon keresik élémüket; nem rekeszti őket ki a' mondott díjak megnyerhetőségétől. A' most előszámlált tulajdonságokkal bíró katonatiszti leányok közt e' díjakra elsőszéggel bírnak azok, kiknek atyjai magyar gyalog vagy lovas ezrednél szolgáltak, valamint a' felsőbb díjakat különösen csak azok nyerhetik, kik erkölcsös életmódjukra nézve mások fölött kitűnnek, vagy kiknek apjauk igen jeles katonai szolgálat által tüntették ki magokat. Férjhez menet esetén az alapítvány-részes kapja ugyan még a' díjt esztendeig jegy-ajándékú cím alatt, de azontúl elveszti. Melly szabályzathoz képest az ily helyzetben levő 's tulajdonságokkal bíró árva tiszte-leányok folyamodást intézhetnek a' es. kir. magyar fő hadi kormányhoz Budára f. 1839 april 15-jeig. A' melléklendő bizonyítványok és oklevelek legfőképek: a' folyamodó keresztlevele; atyja elhunytáról vagy ha anyja is elhunyt volna már, ezéről is szóló bizonyítvány; az illető lelkész bizonyítványa a' folyamodó hajadonságáról 's jó erkölcsű életéről; bizonyítvány arról hogy a' folyamodó status-nyugpézt nem kap, apai hagyományából nem élhet el, 's anyja, ha még él, szegény; végre saját bizonyítványok arra, mi a' folyamodásban mellék-ajánlásul fölhozatik.

A' m. tudós társaság' j'átékszi ni küldött ség e' munkálatairól nyolczadik értesítés. — A' szünnapok' multával a' küldött ség, Tóth Lőrincz l. tag' jegyzősége mellett, az év végeig három ülésben folytatta munkálkodását. Kilencz, tiszügyre vett szünnü-fordítvány közül vizszament 3, bírálat alatt maradt 4, 's elfogadtatott kettő, u. m. a) az a g színesz leánya, vígját. 5 felv. Bayard és Théaulon után szabadon Fánysz Lajos által. b) Caligula, szomoruját, egy előjátékkal 5 felv. Dumastól. Franciaából ford. Vajda Péter. — Ezek is, a' régebben hírdetett 73 darabbal együtt leiratás végett, bármely színesztársaságnak kiadatnak az acad. levéltárból. Pest, jan. 7. 1839. D. Schedel Ferencz, titoknok.

Kisfaludy-társaság. Folyó évi jan. 20-ig, mint kitűzött határnapi, 33 pályaballada érkezett be. A' jelíges levelek, az 150 számtól kezdve a' 32-ig bezárólag, a' jelen volt tagok pecsétéivel lepecsételtetve, az igazgatónál őriztetnek, a' 33. számú pedig, mellynek jelszava: A' ki haragját legyőzi, 's a' t. mint a' mellynek beküldésében a' kiszabott forma ellen hiba történt, t. i. a' mellékelt a' jelszó helyett az igazgató címzete iratott, 's így a' név kitűdására alkalom nyújtott, pályázásra nem boesáttathatván, szerzője által az igazgatónál visszavéthetnek. — A' pályázó balladák bírálatá végett az erre választott tagok u. m. Bajza József, Bárfay László és Vörösmarty Mihál uraknak adattak-ki, 's a' siker febr. 6-án a' Kisfaludy-társaság' közülésében fog közhírré tételni. — Pesten a' Kisfaludy-társaság' üléseből jan. 31-ken 1839. A' kitűzött határidő után, ugymint jan. 22-ken még egy ballada érkezett az igazgatóhoz ily jelmonddal: „Máté V: 41” melly ez okból pályázásra nem boesáttathatván, szerzője által szinté visszavéthetnek. Fáy András igazgató m. k. Tóth Lőrincz jegyző m. k.

A' kisdedovó-intézeteket Magyarországnban terjesztő Egyesület választottsága midőn 1837-dik évi october 7-ken tolnai kisdedovó-képező intézetét megnyitá, oly reménnyel kecségteté magát, hogy valamint e' pályára számos honfiak lépendnek, úgy a' kiképezendő növendékek szaporodtával a' kisdedovó intézetek is szaporodni 's mindinkább terjedni fognak; mert régóta hallatszék hazánkban a' panasza, miszerint több tehets hazafi egyedül alkalmas oktató hiánya miatt fuggeszté fel ily kisdedovó intézet megnyitását befolyása körében. Azonban sajnosan kell tapasztalnia a' választottságnak, hogy az Egyesület érintett képzőintézetében három segélydíjas növendéki hely közül csak kettő van betöltve, egy pedig már több hónap óta gyakoribb hírlapi felszólítás ellenére is üres maradt, világos bizonyosságaul annak, hogy ifjaink azért idegenkednek a' meghívás elfogadásától, mivel kiképeztetésük után rögtöni alkalmaztatást nem reménylenek. E' bizalmatlanság' megszüntetéseül tehát a' t. választottság' nevében közhírré tételük; miképen Wesselényi Miklós báró Közép-Szolnok vármegyében fekvő Zsibó városban, mihelyt alkalmas kisdedovóra szert tehet, nyomban megnyitandja kész intézetét; Wodjனர் Sámuel ur pedig az Egyesület elnökéhez költ írásbeli nyilatkozása szerint ns Békés megyében fekvő Gyoma helységben szinté el-főkélte magát hasonló intézet -alapításra, hol egy kisdedovóvá képezendő ifjú rövid idő múlva alkalmazhatja magát. Az egyesület képzőintézeti növendékei szabad lakás, fűtés, mosás, 's egyéb kényelem mellett asztalber fejében havonként husz váltó forintot kapnak; — melly segély elnyerhetéseért Pesten a' kp. választottság, vagy Tolnán a' fiók választmány előtt vallás-különség nélkül minden honfi jelentheti magát, ki' magyarul beszél 's ír; különös ajánlatára szolgálnd, ha egyeb szükséges ismérteken felül a' hazában divatos nyelveket is érti. Egy alkalommal közre tételük, miképen saját költségein kiki képezthet az Egyesület tolnai intézetében ifjakat, 's pedig nem csupán kisdedovókká, hanem privát-nevelőkké is, mi iránt az illető emberbaráti hazafiak kéretnek, hogy ebbeli szándékukat az Egyesület valamelyik elnökével előlegesen tudassák. 1839-dik évi január 6-kan tartott választottsági ülésből Kaeskovics Lajos s. k. egyesületi titoknok.

Eger, jan. 15-ken. Ama' több megyében ösmeretes Szögédi András zsvány, ki Vasa Gusztáv hg ezredében katonáskodván, onnan több íz-

ben megszökött. 's különösen a' budai fogházbul 1835ben ellillanván, a' Mátra' környékén nagy rablásokat tón, 's majd következett évben a' parádi fűrlőnél Heves-megyei esendbiztos Marssó György által elfogaték, de a' főhadai kormány őt ugyancsak a' hatóságnak általadatni rendelvén, a' gyöngyösi katonai fogházbul ujjolag kiosont. 's több megyében csavargott, végre szinte az említett esendbiztos felügyelése alatt folyó hónap 9-ken délelőtt a' mátrai járásbeli hadnagyok által a' hasznosi hutában, hol niszvígaloiban vala, Fisser János kalóztársával együtt, mind kettőjök tüzes ellenállása 's lövései mellett is, megnyomatott. Különös volt Szögédinek többek közt azon viselete, hogy miután az áruházbul öltözött mezei hadnagyok a' hutai lakodalmas házhoz közelítvén a' mondott 's zsvány erről valaki által értesült, társával együtt kijövé a' házbul a' fűrkészökhöz közelítve azokat ezen szök között „ide no őt vármegye!” támodtameg, 's egyik hadnagy reá puskázván, nevetve kezdé számolni „egy!” mire Fejér Ignác hadnagy egy lövé ezombtöbe Szögédit, hogy legottan egyet tántorult, azonban még akkor is viszonzá a' lövést, de sikeretlenül; ő ellenben, karja meglövetvén, lerogyott 's társával Fisserrel együtt magokat azontúl is oroszlanilag védelmezték. Az ügyes fűrkészek nagy bajjal kaparíthaták-meg a' kalózokat, különösen az istenmezei hadnagynak, ki Fisserrel birkozott, a' tusa egyhomlokára szállott halálos balta-csapásba került, Fejér István hadnagynak pedig homlokát horzsolta a' Szögédi által tett lövés. Szögédi félholtan, társa ellenben veszélyen kívül vitettek Maczonkára. Imént értesültünk, hogy a' nagy sebekbe esett fő zsványt a' rögtön-ítélet elül halál ragadta el, ezimborája azonban tettét bánva ítéletet vár. Ezt megnyugtatósul a' mátravidékieknek 's azon tájon utazóknak.

KÜLÖNFÉLE. A' kassai szegény- és dolog-ház, mellynek a' kassai asszony-egyesület által január. 6-kan történt megnyitásátáról, mult lapunk emlékezett, mind Kassán mind vidékén folyvást a' részvét és lelkesülés tárgya. A' farsangi vigülmakat is ez intézet számára tartott társulatsággal kezdék meg jan. 8-kan, melly ezéla a' társalkodási egyesület átengedé jónnan ékesített 's tágitott táncsteremét. A' haszon belőle, levonván minden költséget, 500 vto ft. volt. Kassán a' hideg hosszabb idő óta keményen tart, (a' levél január 15-ki). A' szánutát, mellyet a' gyakori havazás igen simává tón, sokan használják. Kár, ugymond a' levél, hogy színésznik a' jobb társasághoz szokott közönséget egészen ki nem elégíthetik 's ez okból talán nem is igen lesznek állandók. — Beszterezé-bánya vidékén a' sok hívazás után, jan. 9-ken a' hó már másfél lábnyi magasságu vala. — Pozsonynál a' Duna jege jan. 16-án megindult 's most már ujra kompokon történi az átkeles. Ugyanez idő tájban a' Tisza alsóbb részein is megindult a' jég, 's Tisza-Fürednél a' közelebb épült új hídát, egy részben elsodrotta. A' debreczeni vásárról vissza téro pesti és bécsi kereskedők 's utasok e' váratlan akadály miatt, jókora kerülést voltak kénytelenek tenni. — A' debreczeni vízkerecszi vásár egyéb-iránt kézműi keletre nézve türhető közepszerűségű volt. Ez a' már visszatért kézműcikk árúok ítélete. Termesztök mit mondanak 's részletesen, hogy keltek a' termékek, közelebb értesítést várunk. Ami való, hogy ez uttal nem mult a' dolog — mint szokás szeriat — a' közlekedés nehezségén: a' fagy — e' debreczeni vasút — ez alkalommal teljes méltatása érdemesült. — Esztergom megye KK és RRéi a' lefolyt decemberi közgyűlésekkor az ujévi alkalmatlan üdvözléseknek részükről begyülemendett megváltását, megyéjükben a' magyar nyelv-terjesztésre szánták. E' végből jó mennyiség gyűlt is össze; a' tehetősek 5—10 frrtal irtak alá pengőben. — Esztergom érseki vizivárosában az új évi tisztelkedés megváltása 136 fr. 54 krt hozott be, mellyet a' helybeli plebanus ur a' házi szegényeknek osztatott ki. — Beszterezébányán szinte az ilyféle tisztelkedés megváltása 92 fto 's 6 kr. pengő jövedelmeze a' helybeli kórháznak. — Sopronyban kellemes téli élvezetet nyujtanak a' hangász-egyesület versenyei. Az utóbbi dec. 25-ken tartatott. Ezen egyesület iskolát is tart fön, mellyben hegedűn az egyesületi tagok, éneken pedig akarki is, ingyen nyerhet oktatást. Az esztendőnként 9-szer adni szokott hangversenyekből kettőnek jövedelme ezen iskolára, egynek pedig valamely más jótékony ezéla fordítatik. — Pozsony megye a' f. januárban tartott közgyűlésében szinte elhatározta fogházai javittatását 's egy fenyték ház fölállítását, megajánlván az erre megkívántat mintegy 60 ezer pengő ft. költséget. — O-Buda koronai város kedvező fekvése igen elősegítendi azon nagyszerű ipar-vállalat sikerét, melly ottan most, mint hílik, keletkezni készül. Egy gyár lenne ez mindennemű szappan-készítésre a' salakos szappantól kezdve a' legfinomabb toilette-szappanig, továbbá fagygyu-, margarín-, és stearin-gyertyák készítésére, 's mind ezt nagyban. Könnyitendi e' vállalatot a' fagygyu jutalmas ára, tüzelék olcsósága, mit a' nem épen oly messze eső köszénbányák eléggé biztosítanak, a' székső és hamusz r kellő mennyisége 's végre az olcsó és könnyű szállíthatas a' Dunán. Ez jó siker ígér. — Udvarhelyszéken egy választmány e' megyében létre hozandó tűzkármentesítő intézet tervének kidolgozásával foglalatos; sikert 's létesülést ohaj-tunk a' jeles vállalatnak! Et éden (Udvarhelyszék) az év kezdetével a' szabad székelyek közt olvasó társaság' keletkezék: tagokul csak józan életű 's mocsoktalan híri férfiak vétetnek, hetenkint háromszor gyűlenek olvasás végett össze. Célja hasznos ismértekek szerzése, okulás, 's vélemény-rokonnulás. A' részvények könyvek szerzésire fordítatnak, már is 46 részvényest számlál a' társaság, 's naponként szaporodik. — Milly vigyázattal szükség a' föltött fegyvert őrizni kívált ott, hol a' kíváncsi 's mindent majmoló gyermekek a' nagyokat mindenben utánozni készek, bizonyítja Hunyad megyének Szuliget helységében mult év dec. 30-kan egy udvarbíró házánt történt szomorú eset, ki míg a' szolgáló embereket összegyűjtheté, föltött fegyverét egy szögletbe vetvén, 14 éves szolgáját hét éves leánya mellett hagyja 's dolga után lát. A' finak (ficzkó) kapja a' fegyvert, 's azt pajkoskodva ide 's tova forgatja kezében, talán esattantyuját is felhuzza, a' mint az, aka-

olgy rendszer alaptalansága, mely bizonyos rendszer s elvek szerint bizonyos határig nyomul előre, azután, pedig lemondván elveiről épen ellenkezőkhez szegődik, s oly következményt szül, mely egészen valami nem létezőhöz szörnnyhez hasonlít. A régi rendszer megbuktat azonban nem csupán nevelés helytelensége okozta, hanem leginkább azon ferdeség, mely szerint mind azon elv ellen vétkezett, melyek a nép s kormány közti viszonyokat szabályozták. Ezután a városokban divatozó választásjogra tér át az író, mely szerint 10 fontnyi adózás kívántatik meg annak gyakorolhatására, s így folytatja gúncsait: „Ha vagyon teszi a választó tisztességét s függetlenségét, úgy a tízfontnyi föltétel valóban nem igen fényes próba arra, s ezenkül számos oly embert tón a törvényhozóság részesévé, kik épen nem függetlenek, míg más oldalról százezrek vannak kirekesztve a törvényhozásból, kik sokkal függetlenebb állásuk amazoknál. Kimondhatja, hogy a szatócsok s kalmárok nem engedik magukat vezettetni s megvesztegettetni? Ki meri állítani, hogy e sima nyelvű hajlongó fizzők nem félnek vevőik homlokredőitől, midőn boltasztaluk előtt állnak röffel ollóval? De tegyük föl, hogy titkos szavazás biztosítja őket, azért szívök mélyében még sem függetlenek. Sőt még arról is meg vagyok győződve, miszerint a néposztályban sincsen annyi képviselő, ki oly gyáván csúszik a magosb előtt, s oly zsarnokul nézi le az alantabb helyzetűt. Mennyire alkalmas volt tapasztalni, e férfiak nem mernek leülni lord előtt: ha pedig lady kocsija áll meg boltjuk előtt, akkor épen egészen elvesztik lélekéberségüket. Míg a becsületes napszamos mindennapi kenyérért dolgozik, buzgón törekszik értelmességét kifejteni, legnagyobb nélkülzéseket tűr, hogy gyermekei elméjét fölvilágíthassa, a szatócsfaj mély sötétségben hagyja fiait s leányait, hogy valamikép más osztályba ne kívánjanak lépni. S mégis a mostani választási rendszer szerint ezer szatócs bir választási joggal, míg a napszamosok közül egy sem dícsérik azzal. Városinkban pedig majd minden kivétel nélkül valamennyi napszamos bir az erre megkívántató tulajdonságokkal, mert értelmességük már is szép, s naponkint tágabb kifejlésre jut. Politikai fölvilágultságban egy osztály sem haladja meg a napszamosokat. Sokan közülök rendkívüli ügyességgel bírnak, mások jó izléssel, többen pedig oly munkákat visznek véghez, melyek nagy s fontos tudományos ismereteket kívánnak meg. Minő vétkes botorság, a legutadatlanabb teremtményt, mely valaha két lábbon bicege, szavaztatni, csupán azért, mivel bért fizet egy nyomoru fészertől, melyben egyetlen fillérlapot sem láthatni, míg az egy napi dolgozó is ki van zárva a választási joggyakorlásból, kinek műterme telve matematikai eszközökkel, ki üres óráit Newton s Laplace ovasgatásával tölti el! De függetlenség még a tudományosságnál is többet ér. Nincs ez egész világban függetlenebb ember a kézművesnél s ezzel rokon dolgozónál; csak a szorgalmas és józan ember szabad; nem levén rabja aljas kevélységnek, annyival bir, mennyire szükségé van, de nem annyival, mennyi arra kívántatik, hogy a természet adományival viszszaélhessen. A jó kézműves oly független mesterétől, mint ez tőle s e józan osztály nem kíván titkos szavazást, hanem csupán szavazásjogot. Adják meg nekik kérésüket, s ők férfiasan fogják azt napvilágnál gyakorolni. Az ország dísze, büszkesége s dícsősége nem választhatnak képviselőket s politikai semmiségre ítéltetvék. E férfiak, kiknek bámulatos ügyességét még a legtávolabb világrészekben is tisztelik, kiknek szorgalma legyőzvé a helyzeti nehézségeket a világ minden nemzetével harezterre száll, e férfiak, kik kereskedésünket táplálják s jövedelminket szaporítják, ne vegyenek részt a nyilvános ügyek kormányzatában! Ők e kirekesztés megszüntetését kívánják most, és szavazásjogot követelnek. Ők ezt előbb utóbb mulhatlanul megnyerendik; de legnagyobb fontosságú dolog, hogy azt minél előbb élvezhessék. Az ország jóléte kívánja ezt s én megmondom Önnek miért? Mit gondol Ön, mikép fogja használni a közidőt a kirekesztett osztály? Talán készületekkel az ohajtott tárgy megnyerésére? Tanácskozással együttműködésről? Kopogtatással az alkotmány ajtaján? Igen, ők ezt csakugyan tenni fogják, mint oly emberek szokták, kik saját házokat bezárva lelik; de majd azon kérdésre is fakadnak, hogy vajjon mit csinálnak házokban az idegenek, s küzdenek őket tulajdonukból.“

„Asszonyom! Az Ön ministerségének sorsa meg van pöcséltelve. De e megbuktatását eszközlendő harez nem csupán a Downingstreeti hatalmat rendíteni meg. Ha Ön atyja leánya s nagybátyjának unokahuga, úgy nem igen engedékeny s hajlékony anyagból van alkotva. Ezenkül fiatal Ön s tapasztalatlan. Azon büszke s könnyelmű férfi, Canning iskolajablai cimboráival oly tökéletesen uralkodik Ön fölött, mikép az ország s parlament kormányzatát országára s parlamentre bizza, kétségkül így szóland Önhez: „Mind ez csak semmi, csupán álom, agyrém, s mögötte nem rejtezik semmi.“ Ő szokatlan megvetést táplál minden vélemény s tan ellen, s ezt ábrándiban tettelegiségnak tartja, de ő ezenkül az egész világ s tulajdon személye ellen is megvetéssel viseltetik, s ez által mélynek, éleselműnek s messzelátónak képzei magát. A népet s vezetőit pedig természetesen kaczagja. Ő feleli, hogy azok igen tiszteltes férfiak lehetnek, történetesen megvetésre méltó férfiakat követnek vezetőik gyanánt, pedig ő ezt saját ministeri pártjából is tanulhatta. Ő feleli továbbá, miszerint nagy népmozgalmaknál a fő nehézség nem épen jó vezetők találásában fekszik, hanem abban, hogy számos követő találkozzék, kik aztán igen könnyen választhatnak jó vezetőket, mihelyt tartósan rendezhetik magukat. Mivel hivatalában s magányos életében ez látszik jelszava lenni: „Mindent a nyugalmas életért!“ tehát fiatal asszonyába is kétségkül e esábitó s veszélyes tant törekvék oltani, s valóban jó és bölcs intézkedésnek nevezhetők, ha nyugalmát csak

azon két fontos kérdés háborítaná, kif kelljen tánczra s ebédre meghíni? vagy ha ministeri forró kívánata szerint csupán végtelen mulatságokkal, örökös kéjutazgatásokkal töltené népe boldogítására nyert napjait. Nem akarok itt idézetet hozni től Paine Tamásból; de ha e jelmondattal: „Mindent a nyugalmas életért“ a fejdelemnőre is oly mértékben alkalmazandó, mint a ministerségre, úgy a népet is részletetni kell abban, s higye Ön, asszonyom, semmi nem képes oly kényelmes életet adni a népnek, mintha olesőbb kormánynyal látjuk azt el. Ez oly tan, mellyen Önnek ministeri természetesen kaczagni fognak, mert ők csupán hivataljokat veszthetik el. Igen, e férfiak, kik Vilmos király kedvéért, megszüntek ellenségei lenni a javításnak, s kik, miután az által minden megnyerhetőnek bírásában láták magukat, a javítással egészen fölhangyának, hogy fölségednek szolgálhassanak, — e férfiak, mondom, szükségesen képesek megszünni a republica ellenségei lenni, hogy a népnek szolgálhassanak, mihelyt t. i. attól a most élvezetnél nagyobb hasznot várhatnának. Ők bizonyára nem fognak hathatósabban ótalmozni a királyságot, mint korábban az elsilányult választó helyeket. Drága királyné! Önnek balga ministeri hütlenségi váddal terhelendik e szabadelmű nyilatkozványt; de ne hallgasson Ön reájok. Azok, kik e mérsékelt s józan szólásmódot használják Ön előtt, nyelvvel, tollal és karddal híven fognak Ön mellett állani, míg polyva gyanánt oszland el ama hízogó nyáj, az első tetszésrivalgásnál, mellyel a sokaság azon zászlóaljat üdvözleni fogja, melly határozottan vonakodand tüzelni reá. Igenis, a szabadelmű Ön mellett fognak állani a nyugalmas élet megszűnésékor, s midőn e nyugalom hősei miatt veszélyeztetve leend Önnek koronája. Ha a még most nyíltan álló időt nyomoru pótlek-rendszer szabályra fordítják a roskadozó rendszer támogatásaul, s nem nyulnak erős támasz után a nép közül; ha továbbra is erőben marad azon balga állítás, miszerint a javító törvényt e tekintetben végső rendszabálynak kell tekinteni; ha lesznek folyvást oly botor emberek, kik hiszik, hogy emberektől alkotott törvények örök időkre szolgálhatnak minden módosítás nélkül, úgy valóban nem jósolhatok nyugalmas szerencsét s tartós biztosságot fölséged napjainak, s maradandó főállást a királyságnak. Ha ellenben a századok tapasztalásin alapult politikai bölcseség tanjai meghallgatásra találunk, s ha józan bátorság mutatkozik a kormányhatalom népszerű alapokra helyzése iránt, melly nélkül, bár kikézeben legyen is a hatalom, Anglia minden tekintetben remény nélkülű ámultságban fog sorvadozni, akkor az így megalapított rendszer minden viharal szerencsésen daczolandhat. Akkor nemcsak tökéletesen biztositott leend fölséged hatalma, hanem egyszersmind dícsőséges, népe pedig vég nélkül boldog, s megszabadítva az őt most környező számos veszélytől. Áldja meg a végzés mindenható s határtalan bölcseségű intézője fölségedet, hogy szilárdul küzdje ki e szent célt; ez forró imádsága minden valódi népbarátnak.“

(A Spectator Melbourne ellen. Manchesteri radical gyűlés.) „A kegyencz“ cím alatt ezt írja a Spectator: „Vasárnap a királynénál ebédelt Melbourne, hétfőn sétalovaglást tón ő fölséggel, kedden hasonló cselekvék, esütörtökön, midőn ő föls. a színház előtt lovaglott el, olvasá a játékszíni czedulán, hogy az e napon adandó darab eljátszatását ő parancsolá, s ő föls. kegyesen mosolyga Melbourne lordra. A brightoni palotában Melbourne lordon kívül Cowper gróf, Cowper Vilmos, Cowper Fanny s Ashley lord és lady valának látogatáson. Mind e személyek Melbourne egének csillagi. Az özvegy Cowper gróf Melbourne huga, Cowper Vilmos Melbourne unokaöcsese s házi titoknok, Cowper Fanny Melbourne unokahuga, valamint Ashley lady is az. Nem sokára visszatérend az udvar Londonba, mivel Melbourne l. terhesnek találja a szünet nélküli kocsizgatást oly nagy távolságra.“ — Miután Stephenst szabadon boesátá a manchesteri bíróság, azonnal gyűlést tartának a radicalok O' Connor és Oastler elnöklete alatt; mellyen azonban Stephens a törvényhatóságnak adott szava következtében, nem jelent meg. O' Connor többi közt így nyilatkozék e gyűlésen; „A whig sajtó s kormány legfőbb czélja: a népet távol tartani a törvényhozásban részesüléstől. Melbourne l. udvarol, Normanby l. eszik s dőzsöl, Brougham l. halálos rettegésben van, O'Connell zavarodo t, s a népdolgozó vagyis fogházakban szenved. De én soha nem hagyandok föl az izgatással, s habár holnap szüntetik is meg a szegényi törvényt, én azért oly hangosan fogok az általános szavazásjogért kiáltozni, valamint eddig. Durham lordnak nem sikerülend bennünket elválasztani, hogy aztán uralkodhassék rajtunk. Mi együtt maradunk s győzni fogunk.“ Végre kíváná a szónok hogy a tisztés gentlemanek ne menjenek azon csapszékbe sörözni, hol Stephens ellen szóló lapokat tart a koresmáros. —

(Parliament-fölösztatási hí. Elegy) A M. Post szerint több parlamentti követ, azok közül, kik a ministerok mellett szoktak szavazni, s így jól lehetnek a kormányügyekről értesülve, oly módon intézkedék, miből a parlament rövid idő mulva történetű fölösztatását s egészen új választásokat gyaníthatni. E hí azonban sokkal fontosb, hogy sem az említett tory lapnak hitelt lehetne adni, további tudósítások érkezte előtt. A jan. 5kén betölt évnegyedben 547,331 font sterlinggel emelkedék az országos jövedelem. — Jan. 7ikén visszatért a királyné Brightonbul Londonba, mint mondják a viharos időjárat miatt. Megérkezte után azonnal ebédre hívatá Melbourne lordot, ezt jegyzik meg a boszus tory lapok. Wellington hg beteges Strathfieldsayeben, hol parlamentnyitási szándékozik mulatni, noha kedvencz időtöltését, a vadászatot, nem igen gyakorolhatja. — Capua hgnő egészsége már annyira javult, hogy többé orvosi segélyre nincsen szüksége. — Normanby marq. s neje jan. 4kén Liverpoolbul Dublinba utazott, mi elég világosan czafolja azon állítást, melly más alkalmaztatását rebesgeté a ns lordnak. — Jan. 6—7ike közt

iszonyu szelvész dühöngve Anglia 's Irland keleti 's nyugati partvidékén, 's pusztításai szárazon is egész Birminghamig hatának. Pennsylvania észszakamerikai gőzös, mely jan. 6kán indult ki Liverpoolbul, elmerült, 's a' földzetén volt 30 ember közül csak egy maradt életben; az igen nagybősű rakomány elveszett. Ugyanazon nap még más hatvan hajó hagyá el a' liverpooli kikötőt, 's igen rettegnek tulajdonosik, hogy azok sem kerülhetek ki az elemek dühét. Brighton bombayi hajó horgonyin seami-sült meg. A' Mersey tág torkolata iszonyu 's egyszersmind érdekes látványt képeze az elemek dühöngése között. Liverpoolban 's vidékén számos kéményt 's tűzfalat döntö le a' szél 's több házat is romhalomná változtatott, sőt sz. János temploma tornya is lezuhant 's mintegy husz embert sujtott agyon. Legnagyobb károkat Dublinban követett el a' vihar, hol még azonköl tűz is támadott, mely sok nyilvános épületet hamvaszta el. —

Franciaország.

(Törvényjavaslat az irói tulajdonrul. Itéletek a' kamrai válaszfölriratról.) A' jan. 5ki páirkamrai ülésben a' pénzügyminister egy a' haytű szerződést tárgyazó törvényjavaslata fölolvasta után a' nyilvános oktatás ministere törvényjavaslatot terjesztett vitatás alá az irói tulajdonrul. Az ezt kalauzó jelentést igazságos és nagylelkű nézetek tüntetik ki. — A' parisi lapok itélete a' követkamrai válaszfölratra következőleg nyilatkozik: Föltétlenül csupán a' mérsékelt ellenzés magasztalja azt, mellynek lapjai a' Messenger, Siécle és Constitutionnel. Minden egyéb nagyobb határozottságu lap ellenben gáncsolja, mivel aza' mesterséges tojástánczhoz hasonlít, mellyben a' láb fenyegetőzve lebeg minden tojás fölött, 's mégis mellette lép földre, 's nem okoz semmi veszélyt. Ez itéletben a' ministeri lapok is megegyeznek a' Nationallal. Általában a' varsói 's anconai kérdésre nézve igen keménynek nyilatkoztatják a' válaszfölriratot, míg a' belgiumi és spanyolországi kérdést nem vélik eléggé kimerítettnek. A' vitázat minden esetre élénk leend.

(Guizot a' fölrirati terv mellett szóland. Rochelleben 3 napi zavar a' gabnakivitel miatt.) A' követkamrában 31 tag iratá be nevé a' válaszfölrirati indítvány mellett szólásra, ellene pedig csak 12. Az előbbiek közül legkitünőbbek: Guizot, Duvergier de Hauranne, Havin, Janvier, Mauguin, Passy, Glais-Bizoin, Larabit, Rémusat, Portalis, Michel (de Bourges), Ganneron, de Tracy, Isambert, Maleville, Chaix-d'Est-Ange, Boirot, Clauzel tábornagy 's Mornay. Ezek közt tehát láthatni férfiakat a' doctrinairek, legitimisták és szélső baloldaliak közül, 's csupán az uralkodó család ellenzési tagjai hiányzanak. Az indítvány ellen azonban jobbadán egészen ismeretlen nevek fordulnak elő, vagy leginkább nem igen nagyjelentésűek, minők például: Liadère, Roul, de Le-grange, Baudin, Jars, Meilheurat, Pagès (de l' Ariège), Las Cases, Baude, Quenault, Meynard 's Enouf. — Rochelleben három napig komoly zavar rendíté meg a' közsesedet, némelly gabnarakodások miatt, miket néhány városi kereskedő eszközle. Dec. 31kén meglehető számú zsákvivők 's különböző dolgozók kezdenek csoportozni több gabnával terhelt kocsi körül. A' városi hatóság eloszlatni törekvék a' zajongókat minden erőszak nélkül, 's magasb díjt eszközle ki a' zsákvivők számára, valamennyire csakugyan le is csilapítá az elegületlenséget. Jan. Isején néhány gabnával 's liszttel, külföldi hajók számára, érkezett szekér, komolyabbszerű jelenetekre szolgált alkalmul. Az összecsoportult nép föltartóztatá a' kocsikat 's minden gabnakivitel gátlásával fenyegetőzék. A' polgári 's katonai hatóságok azonnal közbenjárulának ugyan, de ez uttal néhány ember megsebesült. A' hatósági tanács elhalasztatni határozá a' rakodást, miben maguk a' kereskedők is megegyezének, noha csakugyan az által jogaik 's érdekeik tetemesül szenvedének. Erre minden elme megnyugodni látszék. Jan. 2kán azonban több ponton ujult meg ismét a' zavargás. Egy gabnatözsér házát föl akarák gyujtani, három más kereskedő házát pedig feltörék 's kirablák, mivel azokat is gabnatözséreknek tarták. Ezenköl még több lakos, noha egyik sem volt gabnakereskedő, hasonló erőszak áldozatja lett. A' maire segédének házát is kirablák. Onnan a' maire, Rastean, elibe vonult a' sokaság, ki mint követ távul vala, 's ekkor végre fölléptek a' nemzetőrök és sorkatonák. Ezek megpillantására kissé visszavonulának a' esőndháborítók 's a' maire segéde békitő szavakat intéze hozzájuk 's alkudozni kezdé velük, de siker nélkül. Ezt a' törvényes háromszori fölszólítás követé eloszlásra, azután pedig használni kezdé fegyvereit a' katonaság és nemzetőrség. Néhány lövés elszélyeszté ugyan a' zavargókat, de egy asszony 's két vagy három férfi holtan maradt a' piacon. Ez alkatomkor mintegy 1200 földművelő segíté a' városi dolgozókat Daupiersbül, kik jan. 2kán délelőtti II óra-kor megjelenvén a' városház előtt, a' gabnakivitel megszüntetését 's kenyérár leszállítását sürgeték. A' maire segéde siker nélkül iparkodék őket lecsilapítani. Onnan a' megyeispáni ház elibe sereglett a' fölingerült pórság 's ott ujra ismétlé követelésit, miket számtalan városi népség támogatott kiáltozás és fenyegetőzéssel. Midőn végre a' várost elhagyák a' földművelők, boszuból széllyelrombolák azon kaput, mellyen bejövének. A' katonaságból több elesett e' tusában, mint a' polgárok 's földművelők közül. Egyébiránt azóta már jan. 5ikeig terjedő hírek érkezének Rochellebül Parisba, mellyek szerint január 2ika óta egy pillanatil sem volt a' közsesend megzavarva.

(Setif elfoglaltatása. Az Afrikába érkezett spanyolok sorsa. Elegy.) Algiri dec. 22iki telegrafi sürgöny szerint, a' constantinei hadosztály dec. 15ikén lövés nélkül Setif birtokába jutott. A' benszüllöttek mindenitt jól fogadák a' francziákat, 's így minden ellenségeskedés fölösleggé lön. Galbois tábornok azonnal visszatért Milahba, mihelyt a' mejanai kalifa tekintetét és hatalmát helyreállítá. Guéhennee tábornok tudatá

Quintana carlosi őrnagygyal, miszerint kötelessége valamennyi kiscrő-jét lefegyverzeni. A' szökevények tehát partra szállottak, fegyvereiket négy algyuval együtt átadák a' franczia hatóságnak 's őrizet alá jutának. A' másik hajó, mellyet az uldecemai spanyol zendülők hatalmukba kerítének, szinte az afrikai partokon vete horgonyt és 58 embert szállíta szárazföldre. E' szerencsétlenek szörnyű nélkülözésekkel küzdének utközben 's igen nyomoru állapotban érkezének Oranba. A' franczia kormányzó-ság minden szükségessel ellátatá ugyan őket, de fegyvereiket szinte elszedeté tőlük. A' franczia kormány még nem határozott e' szegény spanyolok sorsa iránt. — Bonában szünni kezd a' láz, melly annyi hézagotsujtott a' franczia sereg soraiban, Storában mindazáltal folyvást növekszik a' betegek száma, kik többnyire erőködéseik áldozati. Az ujonnan ki-nevezett püspököt naponkint várják Bonában.

Olaszország.

A' moszka trónörökös Rómában mulat 's dec. 31kén az előkelő nemesekkel a' vadakban olly gazdag romai Campagnán vadászatot tartá. — A' Rómában tartózkodó idegenek közt említést érdemel Soimbre Dávid hg, a' sirdhanahi Begum indiai hgnő unokája; ázsiai képvonalmai igen nagy ellentétben állnak angol ezredesi-egyenruhájával. — Maria württembergi hgnő holtteste felbonoztatásakor kivilágék, miszerint a' gyomor emésztő-szereinek munkátlansága okozá a' fenséges beteg halálát. —

Belgium.

(A' kamrák 4 milliót előlegeznek a' belga banknak.) Brüssel, dec. 27dikén: A' követkamra dec. 26ki ülésében Merode gr. felszólítá a' ministerséget, hogy terjesztene elő olly törvényjavaslatot, mi által a' kormány hatalmaztassék föl a' déli határbeli belga varaknak szükség esetén franczia sergekkel megrakatására. Dumortier azon megjegyzésére, miszerint új törvényjavaslatra e' tárgyban nincs szükség, mert már 1831 óta létez törvény, melly a' kormányt fölhatalmazza a' háboru egész ideje alatt idegen sergeknek belga birtokba vonathatására, az indítvány elmel-lőztetett. — A' belga bankot illető törvényjavaslat vizsgálatá végett ki-küldött biztosság azon tudósítására, miszerint a' bank tetleges állása a' kormány által teendő kölesőre elég biztositást nyújthat, az illető törvény-javaslatot, mellyben a' belga banknak 4 millió kölesőn előlegeztetik a' kormány részirül, egyhangulag elfogadák. Már az I. ö kamra is elfogadá e' törvényt 's mind e' mellett a' bank részvényei nem igen emelkednek, minek oka egyébiránt inkább a' jelen körülmények, mintsem a' bankban helyzett halvélemény. A' bankigazgató lemondá hivataláról. — Főlebb említett indítványa Merode grófnak a' király előtt roszalást nyert. — A' hadi költségvetést, melly összesen 49,829,000, a' követkamra egyhangulag elfogadá; csak 50 ezer főnyi sereg-re van számolva, egyébiránt ha körülmények megkívánják, még 50—60 ezer főt állíthat ki a' had-ministerség 's az egész megajánlott hadi költséget foganatosíthatja. —

(Harezra készülés.) A' belga kormány erős rendszabályokat fogana-tosít az ország védelmezésire, a' hadminister ugyanis a' tartományok kormányozóival 's katonai parancsnokival tudatá, miszerint minden sereg főnöke paranesot kapa, mellynek következtében azon ifjakat, kik önkéntes szolgálatot akarnak fölvállalni, bárha csak egy évre is, vagy egyedül a' háboru végeig, fogadják föl, ha tudnillik egyébkint az ujonczó-zási rendszabályokban foglalt tulajdonságokkal bírnak. —

(Uj évi üdvözet a' követkamrai elnök részirül 's a' fölség válasza.) Jan. Ijén a' király 's királyné egymásután fogadák el a' ministerség, a' diplomatakar 's a' nagy testületek uj évi üdvözetit. A' tanács elnöke beszédében a' luxemburgi 's limburgi kérdéssül habozólag nyilatkozik. Raikem, a' követház elnöke, következő beszédet intéze a' királyhoz: „Fölség! Az év megújulta uj alkalmul szolgál a' követháznak fölséged iránti tisztelete 's kívánati kifejezésire, e' kívánatok föls. előtt ismeretesek; de milly édes meglegülest érezhet a' nagy belga család főnöke, azon, család-i ünnepek közé sorozandó napon, midőn e' család minden tagját egyesülve látja 's azon forró kívánattól lelkesülve, miszerint ez egyesülés állandó maradjon 's egy családtag seszakadjon el tőlük, kihez annyi 's olly erős kötelekek csatolják. Családatya képében szeretjük mi az uralkodót előállítani, ki a' nép szeretetére annyira érdemes, sorsa iránti nemes feláldozása által. De mi is szerencsét kívánunk magunknak, hogy elmondhassuk, miszerint fölségedet az országos érdekek gondoskodásiban a' nagy statustestületek mindenkor gyámolíták együttműködésükkel. A' követkamra, bár nem volt rendes idő előtt összegyűlve, sieté a' nyilvános szolgálatot törvények szavazásával illoleg biztositni. E' készség nyilvános tanúsága őszinte akaratunknak, miszerint állandó törekvésünkkel mindent gyámolítunk, mi a' haza jóllétére üdvös befolyásu. De, midőn fölségednek e' napon érzeményünk nyilvánításakor szerencsét kívánunk, magunknak is hasonló kívánunk kedvelt és tisztelt kormány alatt élhetéshez. Kívánjuk jótéteményinek sokáig élvezhetését, hogy több év után is, miket a' jövendő fölhozand, legyünk szerencsések minden belga nevében fölséged szemelye iránti ragaszkodásunkat kifejezhetni.“ A' király erre következőleg válaszolt: „Köszönöm a' kamrának jóakaratuszerencsekívánatit; a' belga statust valóban egy nagy családdal hasonlíthatni össze; egy nemzetnél sem találhatni az osztályok között nagyobb összhangzást. Mint statusfőnök nyolez év óta mindent megtevék e' nagy család érdekében, mi lehetséges volt; minden viszonyban elvesztém szemem elől személyes és családom érdekeit, hogy egyedül az ország érdekeivel foglalkodjam. Hasonlót mondhatok a' királyné nevében, ki e' másod hazáját őszintén kedveli. Nyolez évi kormányom alatt, nyolez évi kormány pedig csak számolásba jöhet, igen súlyos pillanatokot kelle kiáll-nunk, és mégis szüntelen az ország érdeke volt egyetlen gondolatom, melly elfoglalt.“ Végzetül örömet fejezé ki a' király.